

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XII. évf. 108. szám 2013. április

Pro Urbe díjasok: Fábián Gabriella

Részletek egy televíziós beszélgetésből

Amikor lehetőség nyílt – legkorábban középiskolás koromban –, hogy néptáncoljak, kezdtem közelebbről ismerkedni a néphagyományokkal, a népzenevel, a néptáncal. Már akkor elvárásoltak. Az egyetemi éveimben felkerültem Brassóba, ahol egész idő alatt benne voltam a Bokréta nevű néptáncosportban. Hát az nekem egy olyan fogódzó volt, egy olyan közösség volt, amely diákéveim alatt végig tartotta bennem a lelket.

Fél lábbal gyergyói és fél lábbal csíkszentdomokosi vagyok. Hát legtöbb szabad időmet a gyergyói nagyszüleimnél töltöttem, főleg a nyaraimat ott töltöttem. Hát ott még a karácsonyi kántálással, az újévi zajkeltéssel, az aprószenteléléssel volt szerencsém találkozni. Nagypám korbácsot is font bőrből, s még a versikét is megtanította. Csíkszentdomokoson részem volt a névnapolást is megélni.

2007 nyarán megszületett az elhatározás, hogy ősztől megpróbáljuk elindítani a Népi Játsszóházat. Heti rendszerességgel. Mivel voltak óvónők is és tanítónők is közöttünk, úgy gondoltuk, hogy foglalkoznánk először az óvodásokkal egy órában és utána az iskolásokkal. Fontosnak tartottuk,

hogy ne csupán a hagyományokkal, népi játékokkal ismerkedjenek meg a gyermekek, hanem a kézműves technikákkal is, párhuzamosan tartottunk kézműves foglalkozásokat is.

Már első évben fontosnak tartottuk, hogy olyan hagyományokat is behozzunk a játszóház keretébe, vagy megismertessünk a gyerekekkel a játszóház keretében, amelyek itt a környéken, vagy akár Szovátán is szokásban voltak.

Már próbálkoztunk óvodáskor előtti korosztállyal. Az ölbeli játékok már kimentek a divatból, mi pedig szerettük volna visszatanítani az anyukáknak a mondókákat, az ölbeli játékokat, és rávezetni őket, hogy ahelyett, hogy a tévé elé leültetnék a csöppséget, milyen jó vele eljátszani, milyen kellemes időtöltés ez a játék a kisgyermekükkel, és nem biztos, hogy mindig a legújabb játékot kell megvenni neki, a legmárkásabbat, hanem egyszerűen a két kezünkkel, a testünkkel és a szeretetünk melegével többet tudunk adni neki.

Én nem vagyok soha letörve. Érthető, hogy kell kudarcok is érjenek. Mindig azt mondom a társaimnak, hogy mi ne azzal

foglalkozunk, hogy mit mond más, hanem arra törekedjünk, hogy minél jobbak legyünk, és a lehető legjobbat nyújtjuk, s ha egy idő után el is ismerik a munkánkat, még akkor se lankadjunk, fejlődni akarjunk folyamatosan!

Mi próbálunk magokat elültetni a lelkekbe. Van egy időszak, amikor a serdülő gyerek elfordul mindenkitől, és szerencsés az a szülő, akitől nem, de gondolom, hogy azok a magok egy adott helyen, adott időben kicsíráznak a lelkükben. Rájönnek,

hogy milyen jó is népdalokat énekelni. Ezt erőltetni nem lehet. Úgy kellene csinálni – nem azt mondom, hogy mi is mindig úgy tudjuk csinálni, de próbáljuk őket rávezetni –, hogy ez nem egy a szülőktől elvárt és a pedagógusoktól elvárt feladatnak a teljesítése kellene legyen, hanem élményszerű, a melyet tényleg élvezünk, mert ezt valóban lehet élvezni.

Én azt szeretném, és arra törekedtem akkor is, amikor elkezdtem, hogy meggyőzzek mindenkit, aki ebben munkálkodik, hogy egymás munkáját segítsük, próbáljunk összefogni és közös erővel valami jót létrehozni!

Úgy gondoltuk, hogy továbbképzőket szervezünk a pedagógusoknak. És az lenne az igazi, ha az óvodákban is – az iskolákban már benn van a néptáncoktatás, csak nem biztos, hogy a megfelelő emberek oktatnak – jelen legyen a néptánc, mert ott lehet az alapokat igazán letenni.

Folyamatosan próbáljuk az utánpótlást megszervezni, hogy akik elmennek, azok helyett jöjjenek mások. Így is megújulunk, de igyekszünk hagyományörzőket meghívni, mindig valami újat, mindig más oldalát megmutatni ennek a népi kultúrának.

Munkaszüneti nap

Már a római császárok is tudták, hogy kenyéret kell adni a népnek, s akkor békén van. Ők a kenyérhez cirkuszt társítottak, mert arra legalább akkora szüksége volt az embereknek a csendben maradáshoz. „Panem et circenses”, mondták akkor.

Alig egy emberéletnyi ideje, a huszas évek végén, harmincas évek elején, a kapitalista világ első és mindmáig legnagyobb gazdasági csődje idején, mikor teljesen ellehetetlenült a munkáscsaládok élete, a munkanélküliséggel küszködők hada munkát és kenyéret követelt.

Manapság egy másik pénzügyi-gazdasági világválság közepette inkább csak munkát akarnak. Tán rájöttek, hogy a munka kenyéret is jelent a számukra, vagy mert a nyugati féltekén a kenyér immár nem áll – az élet fő meghatározójaként – az élelmiszerlista élén, sőt, az egészségre károsnak tartják negymértékű fogyasztását.

A minap azt olvastam, hogy a romák világnapjuk alkalmával – április 8 – e napra munkaszünetet követelnek, mert ugyanúgy jár nekik, akárcsak másoknak december elsején.

Örülök neki, mert a munkaszünetnek már van köze a munkához, eleve feltételezi azt, hogy előtte és utána is van munka. Szívesen betársulok a követelésükhöz, immár magam is kérem: adjanak munkaszüneti napot nekik!

Molnos Ferenc

Szováta Város:

Szováta, Fő út, 155 szám

Tel: 0265 570 218

Fax: 0265 570 524

E-mail:

secretariat@primaria.szovata.ro

Városházi anyakönyvi adatok

Bejelentett újszülöttek: Kovács Anna és Kovács Kata (szülei: Kovács István és Kovács Orsolya); Deák Ozsváth Angéla Jázmin (szülei: Deák Levente és Ozsváth Csilla Hajnal); Lukács Kriszta (szülei: Lukács László és Lukács Cecilia Vasilica); Csíki Eszter (szülei: Csíki Gyula és Csíki Enikő);

Isten éltesse Őket!**Házasságot kötöttek:** – ;

Elhunytak: Bokor Sándor (1942) – Illyésmező 124 szám; Domokos Károly (1941) – Hosszú utca 22/A szám; Demeter Géza (1937) – Tavasz utca 105 szám; Kincses Irén (1926) – Templom utca 18 szám; Katona József (1928) – Illyésmező 34 szám; Fülöp Ferenc (1941) – Kisbükkt utca 1 szám;

Nyugodjanak békében!**Önkormányzati határozatok**

14. sz. határozat – Szováta város 2013-as évi költségvetésének jóváhagyásáról;

15. sz. határozat – Szováta város 2012. évi zárszámadásának elfogadásáról;

16. sz. határozat – Szováta város gazdasági, társadalmi, környezeti és közösségi helyzetéről szóló polgármesteri jelentés elfogadásáról;

17. sz. határozat – Szováta Város Polgármestere vagyongazdálkodási jelentésének elfogadásáról;

18. sz. határozat – Szováta város végrehajtó apparátusa szervezeti és működési szabályzata újításának jóváhagyásáról ;

19. sz. határozat – az ingázó pedagógusok utazási költségeinek jóváhagyásáról;

20. sz. határozat – a Maros megyei köztisztasági szolgálat szervezési és működési szabályzatának jóváhagyásáról;

21. sz. határozat – Rózsák útja hszn, Fenyő utca hszn, és a Ghéra utca 1 sz. alatti telkek felértékelésének jóváhagyásáról;

22. sz. határozat – egyes ingatlanok topográfiai-kataszteri tanulmányának elfogadásáról;

23. sz. határozat – a közmű szolgáltató Servicii Tehnice Comunale SA Sovata által előterjesztett, a Beruházási Alap és a Fejlesztési Alap terhére elvégzendő munkálatokat tartalmazó lista jóváhagyásáról;

24. sz. határozat – Szovátafürdőn, a Bukarest cukrászda mellett található köz-WC bérbeadásáról

25. sz. határozat – a Tivoli-tó elnevezésű fürdő, szórakoztató- és üdülőközpont bérbeadásának kezdeményezéséről;

Költségvetés

Elfogadta a település ez évi költségvetését Szováta város önkormányzati képviselő testülete, amely a bevételi oldalon az elmúlt időszakhoz képest az idén jelentős csökkenéssel kénytelen számolnia. A Romániában még mindig honos visszaosztási rendszer lehetővé teszi, hogy favorizáljanak, vagy hátrányos helyzetbe hozzanak térségeket, településeket és nyilvánvalóan az ott élő polgárokat. Nem vagyunk a kormányon és ez látszik a költségvetésünkben is. Az elmúlt év nyarán elvesztettük a megyei tanácselnöki tisztséget, s ez is látszik a költségvetésünkön. Az egyes településekről való elvonásával a bevételeknek, majd a Bukarestből a megyéknek újraosztott, s a továbbiakban a megyék által a településeknek visszaosztott pénzek esetében nem vesznek figyelembe olyan kritériumokat, amelyek számunkra rendkívül fontosak. Minket egy tízezres kisvárosként kezelnek, és arról nem akarnak tudni, hogy a turizmus okán kétszer ekkora tömegnek nyújt ez a település infrastruktúrát és szolgáltatást. Tehát kiadásainkat nem szabhatjuk csupán az állandó lakosság számához.

A pénzügyi-gazdasági válság hatása ilyen körülmények között az elmúlt évekhez képest még jobban érezhetővé vált számunkra.

A működtetés és fenntartási költségek, valamint a folyamatos karbantartási munkálatok mellett így kevesebb pénz jut beruházásokra. E téren az év prioritásai közé tartozik az S. Illyés Lajos Általános Iskola bővítése, a kórháznál folyamatban lévő bővítési munkálatok befejezése, javítási munkálatok a Domokos Kázmér gimnáziumnál, a járdaépítési program folytatása, a Só útja program tavaly elkezdett munkálatainak befejezése, a Tivoli-tó fürdő és szórakozási komplexum üzembe helyezése, a Kusztoz Endre emlékház építési munkálatainak folytatása, erdei utak javítása (erre jelentős összegű pályázati összeget sikerült korábban a városnak megnyernie) stb.

A további pályázatok és egyáltalán a jövőtől újrainduló több éves uniós pályázati ciklus előkészítése is sok pénzt igényel, de anélkül nincs esélyünk ide pénzt vonzani.

Semmi kétség, költségvetési szempontból nehéz ez az év – bár egyik sem volt könnyű –, az utóbbi időszak legnehezebb éve.

Impozitul și taxa pe teren

Se stabilește impozitul pe terenurile situate în intravilan în suma fixă pe metru pătrat în mod diferențiat, pe ranguri de localități și zone după cum urmează:

- 0,65 lei/mp (zona A)
- 0,44 lei/mp (zona B)
- 0,21 lei/mp (zona C)
- 0,13 lei/mp (zona D)

Se stabilește impozitul pe terenurile situate în intravilan înregistrat în Registrul Agricol la altă categorie de folosință decât cea de terenuri cu construcții, în sumă fixă lei/hectar/an în mod diferențiat, pe ranguri de localități și categorii de folosință a terenurilor, pe zone după cum urmează:

- 1) arabil
 - 28 (zona A)
 - 21 (zona B)
 - 19 (zona C)
 - 15 (zona D)
- 2) pășuni și fânețe
 - 21 zona A)
 - 19 (zona B)
 - 15 (zona C)
 - 13 (zona D)
- 3) păduri
 - 28 (zona A)
 - 21 (zona B)
 - 19 (zona C)
 - 15 (zona D)

Pentru determinarea impozitului pe teren, diferențiat pe ranguri de localități, se va aplica coeficientul de corecție pozitivă pentru localitate ur-

Public de Salubritate din județul Mureș;

Hotărârea nr. 21 – cu privire la aprobarea Raportului de evaluare a terenului situate în Sovata, Str. Trandafirilor fn., Str. Bradului fn., Str. Gherra nr.1;

Hotărârea nr. 22 – cu privire la aprobarea documentațiilor

bană de rang III 3,00.

Pentru terenurile proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, închiriate, date în administrare ori în folosință, se stabilește taxa pe teren care reprezintă sarcina fiscală a concesionarilor, locatarilor, titularilor dreptului de administrare sau de folosință, după caz după cum urmează:

- 0,65 /mp/an (zona A)
- 0,44 /mp/an (zona B)
- 0,21 /mp/an (zona C)
- 0,13 /mp/an (zona D)

Pentru terenurile proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, aflate în administrare ori în folosință persoanelor fizice și juridice, pentru care nu există contracte de închiriere sau concesiune pentru desfășurarea unor activități economice, vor fi închiriate, titularilor dreptului de administrare sau de folosință, după caz după cum urmează:

- 2,10 /mp/an (zona A)
- 1,60 /mp/an (zona B)
- 1,10 /mp/an (zona C)
- 0,55 /mp/an (zona D)

Se stabilește impozitul pe teren amplasat în extravilan, prin înmultirea numărului de hectare ale terenului cu suma corespunzătoare prevăzută în următorul tabel, înmulțit cu coeficientul de corecție 2.

topo-cadastrale privind unele imobile;

Hotărârea nr. 23 – cu privire la aprobarea Listei lucrărilor executate din Fondul de investiții precum și din Fondul de dezvoltare, depusă de S.C. Servicii Tehnice Comunale S.A. Sovata;

Hotărârea nr. 24 – cu privi-

- 1) teren cu construcții - 22
- 2) teren arabil - 42
- 3) pășuni și fânețe - 42
- 4) păduri - 2
- Contribuabili persoane fizice, care dețin în proprietate suprafețe de teren intravilan mai mari de 1000 mp. pe care sunt edificate construcții, datorează impozit pe teren intravilan pentru cel puțin 1000 mp. iar suprafața ce depășește 1000 mp., dacă este înregistrat în registrul agricol la altă categorie de folosință decât cea de terenuri cu construcții acestea se vor supune impozitului pe teren conform art.14 din prezenta hotărâre.

La stabilirea impozitului pe teren nu se ia în considerare suprafața construită la sol a clădirilor.

Impozitul pe teren se încasează în două rate până la 31 martie și 30 septembrie.

Pentru plata cu anticipație a impozitului pe clădiri, a impozitului pe teren și a impozitului pe mijlocul de transport datorate pentru întregul an de către persoanele fizice, până la 31 martie a anului fiscal se acordă o bonificație de 10 %.

În cazul persoanelor fizice și juridice, depunerea peste termen sau nedepunerea a declarațiilor de impunere de orice fel constituie contravenție și se sancționează cu amenda conform Codului Fiscal.

re la inițierea concesiunii WC public suprateran, lângă cofetăria București;

Hotărârea nr. 25 – cu privire la inițierea concesiunii zonei de agrement "Amenajare loc de băiere, funcțiuni anexe și lac de agrement în zona Lacului Tineretului";

Adresa Primăriei
Orașului Sovata:
Sovata, Str. Principală
Nr. 155.
Tel: 0265 570 218
Fax: 0265 570 524
E-mail:
secretariat@primaria.szovata.ro

Hotărârile Consiliului Local

Hotărârea nr. 14 – cu privire la aprobarea Bugetului Local al Orașului Sovata pe anul 2013;

Hotărârea nr. 15 – cu privire la aprobarea Contului anual de execuție al Bugetului Local al Orașului Sovata pe anul 2012;

Hotărârea nr. 16 – cu privire la aprobarea Raportului anual al Primarului Orașului Sovata privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale pe anul 2012;

Hotărârea nr. 17 – cu privire la aprobarea Raportului Primarului Orașului Sovata asupra situației gestionării bunurilor;

Hotărârea nr. 18 – cu privire la actualizarea Regulamentului de Organizare și Funcționare al aparatului de specialitate al Primarului Orașului Sovata;

Hotărârea nr. 19 – cu privire la aprobarea decontării navetei cadrelor didactice;

Hotărârea nr. 20 – cu privire la aprobarea Regulamentului de Organizare și Funcționare a Serviciului

Prejudecățile maghiarofobe și adevărul despre ele (III)

de Tihamer Czika (pagina online ACUM:TV)

5. Ungurii au pretenții exagerate, și dacă acestea ar fi satisfăcute ei ar avea mai multe drepturi decât românii

În primul rând trebuie clarificat un lucru: opinia publică românească nu cunoaște aproape deloc legislația minoritară a altor țări. Nu este mare diferență nici în cazul politicienilor sau al jurnaliștilor români. Aceasta este o problemă și a politicienilor maghiari, care poate nu s-au străduit îndeajuns să facă cunoscute modelele de legislație minoritară evoluată din Europa. Ca să calificăm niște pretenții exagerate, sau ca să facem afirmații de genul „maghiarii au mai multe drepturi deja decât celelalte minorități din Europa” ar trebui să știm care este adevărul obiectiv, juridic, în materie. Să fiu cât mai concis: în Europa sunt cel puțin 13 comunități minoritare etnice care au mai multe drepturi decât maghiarii din România. Bineînțeles că sunt și destule care au mai puține drepturi (de obicei cele de dimensiune mai mică). Pretențiile maghiarilor nu devin exagerate dacă le comparăm cu unele drepturi colective pe care le au bascii, catalanii, austriecii tirolezi din Italia, suedezii din Finlanda sau germanii din Belgia. Ca să dau și detalii: de exemplu în regiunea autonomă suedeză Åland din Finlanda, un finlandez poate primi reședință numai dacă locuiește 5 ani în teritoriu și a învățat bine limba suedeză. Alt exemplu: în Tirolul de Sud (Italia) orice funcționar sau polițist poate fi angajat numai dacă vorbește bine limba germană. Țara Bască (Spania) are un parlament, un guvern și un sistem de educație și poliție proprie. Exemplele ar putea continua cu drepturile economice ale Cataluniei, cu dreptul la politică externă proprie a Insulelor Åland, etc.

Dacă în materie de drepturi minoritare să zicem că Țara Bască sau Tirolul de Sud reprezintă 100%, iar situația curzilor din

Turcia reprezintă 0%, putem zice că situația juridică a maghiarilor din România este undeva pe la 60-65%. Deci încă este mult de luptat pentru politicienii maghiari.

De asemenea trebuie înțeleasă idea de discriminare pozitivă, sau zisă mai modern: afirmative action. Dacă de exemplu dai unui minoritar dreptul de a se adresa autorității locale în limba proprie, el nu primește mai multe drepturi, pentru că pentru el limba maternă nu este cea majoritară. Prin acest gest drepturile lui sunt pur și simplu egalizate cu cele ale unui majoritar. Afirmative action aduce minoritatea la nivelul majorității, nu deasupra lui. În România pentru minoritar nu limba română este limba maternă. Pentru minoritar, nu folosirea aceleiași limbi (a limbii române) este egalitatea, ci posibilitatea folosirii limbii materne, în același fel cum are dreptul și majoritarul să-și folosească limba proprie. Trebuie să încercăm să ieșim măcar pentru un moment din perspectiva proprie, subiectivă, altfel nu putem înțelege esența drepturilor minoritare. Majoritarul nu are nimic de pierdut dacă minoritarul își poate folosi limba proprie, fiindcă drepturile sale (ale majoritarului) nu se schimbă și în nici un caz nu devin mai mici.

6. Ce drepturi au românii din Ungaria? Lor de ce nu li se dă autonomie?

În Ungaria sunt cam 8.000 de români. Asta înseamnă opt mii, respectiv 0,08% din populația Ungariei de 10 milioane. În România sunt aproape 1,5 milioane de maghiari, respectiv 6,6% din populația țării. Din punct de vedere al drepturilor minoritare lucrurile sunt diferite. Aici numărul contează enorm. Comunitatea românească din Ungaria este una foarte mică, într-un grad avansat de asimilare și divizată politic.

Maghiarii din România, cu cei 1,5 milioane de persoane, sunt cea de a doua minoritate etnică ca mărime din Europa după catalanii din Spania, care numără peste 6 milioane. Să facem niște comparații ca să vedem de ce mărimea unei comunități etnice are o mare relevanță.

În Europa există populații apropiate sau mai mici care au țară proprie suverană: Slovenia (1,9 milioane), Estonia (1,3 milioane), Cipru (0,8 milioane), Muntenegru (0,7 milioane), Luxemburg (0,5 milioane), Islanda (0,3 milioane) să nu mai vorbesc de țările pitice. De asemenea există minorități apropiate sau de obicei mai mici care au autonomii teritoriale pe criterii etnice: bascii din Spania (2.1 milioane), germanii din Tirolul de Sud – Italia (0.3 milioane), suedezii din Finlanda (0.3 milioane), francezii din Vale de Aosta – Italia (0,1 milioane), găgăuzii din Rep. Moldova (0,15 milioane), germanii din Belgia (0,07 milioane), feroezii din Danemarca (0,05 milioane), etc. Maghiarii din România sunt deci 1,5 milioane. Dacă această minoritate cu această mărime ar fi undeva în Europa de Vest, foarte probabil ar beneficia deja cel puțin de o autonomie teritorială pe criterii etnice.

Eu am toată simpatia pentru

românii din Ungaria, chiar simt și o oarecare solidaritate cu această comunitate, ei fiind celălalt grup care cunoaște amândouă culturile, cea maghiară și cea românească. Totuși trebuie văzut că cei circa 8000 de români din Ungaria sunt o comunitate foarte mică, răspândită într-o mână de sate aproape de graniță, și în orașul Gyula.

Și încă ceva, foarte important: românii din Ungaria de fapt beneficiază de autonomie culturală, ca și toate celelalte minorități etnice ale Ungariei, conform legii nr. LXXVII din 1993 cu privire la drepturile minorităților naționale și etnice. Ungaria deci, are o lege a minorităților încă din 1993, fapt ignorat întotdeauna în discursurile politicienilor români. Această lege acordă drepturi largi în domeniul culturii, al educației și al folosirii limbii prin delegarea unor puteri așa numitelor „autogovernări minoritare” („kisebbségi önkormányzatok”). Aceași lege interzice expres de exemplu orice act prin care se încearcă asimilarea forțată a minorității sau orice modificare intenționată a compoziției etnice a unei localități sau regiuni locuite de o minoritate.

România oare când o să aibă măcar o astfel de lege a minorităților?

Május végén Medve-tó napok

Ha különösebben nem figyelünk az idő múlására, az ismétlődő eseményekből is láthatjuk, mint pereg felettünk a számunkra kiszabott idő. A születésnap, a névnap, a karácsony, a húsvét mindannyiszor figyelmeztet, hogy ismét eltelt egy újabb esztendő. Így van ez a Medve-tó napokkal is, azokkal is lemérhető, hogy a tavalyi rendezvény óta megint kikerekedett egy esztendő. Ha jól számolom, ez a tizenharmadik életünkben, amit ez a rendezvény megjelöl.

Május 24-26-án tartjuk ez évben a Medve-tó napokat. A háromnapos rendezvény koreográfiája már régen kialakult, évről évre hasonló módon, hasonló szerkezetben szervezi az önkormányzat. A meghívott előadók névsorát változtatja, de a műsortípusokat lényegében megtartja.

Az idén sem lesz ebben alapvető változás. Lesznek koncertek, versenyek, változatos szórakoztató műsorok. A nagy attrakció – lehetne-e másként? – most is a gulyásfőző verseny lesz.

Pénteken ugyan a nap megszokott szervezője, a Gaga rádió, anyagiakra hivatkozva kimarad a buliból, és nem hozza el a szokásos zenekarokat, de nem marad szórakoztatás nélkül az ifjabb korosztály. Tulajdonképpen akkor gyereknapot szervez az önkormányzat a pedagógusok bevonásával az óvodások, iskolások számára. Csak szép idő legyen, mert szórakoztató program lesz számukra! A licisek ismét gulyást főznek

a kicsiknek, a Szóvátai Ifjúsági Szervezet (SZISZ) pedig a többi programja mellett kalandversennyel készül.

Az este koncerttel zárul. Meghívott együttes a GESAROL, a P MOBIL őse és utóda. (A zenekar a hatvanas évek közepén jött létre, majd a P Mobil korszak után újjáalakult, közben összetétele sokat változott, jelenlegi felállása a következő:

Pótz-Nagy Ágoston – gitár;
Kothencz István – basszusgitár;
Somogyi József – ének;
Bogár Lajos – dob, ütőhangszerek;
Bényi Csaba – gitár;
Szabó Péter – billentyűs hangszerek;)

Szombaton a szokásos sportrendezvények szórakoztatnak kicsit és nagyot. Ki nem maradhat a mindig nagy érdeklődésre számot tartó autó-ügyességi verseny illetve a z erős emberek versenye. De lesznek labdajátékok is és különböző bemutatók.

Rendezvényünkre most először látogat el Berez András. A Budapesti élő Kossuth-díjas ének- és mesemondó. szóvátai fellépése bizonyosan a rendezvény igen szép eseménye lesz. Ízes beszédét, humorát, aki már élőben, de

legalább felvételtől élvezhette, az most is ott lesz. A szervezők bizakodnak, hogy Berez András fellépése az ünnepség egyik fénypontja lesz, és emlékezetes marad mindannyiunk számára.

Az esti koncerten Baricz Gergővel találkozhatunk, akit a szóvátaiak az X faktor televíziós tehetségkutató versenyből ismerhetnek, s nem oly régen még Húz című dalával a magyarországi Euróvíziós dalválogatón szurkolhattunk, hiszen amellett, hogy rendkívül tehetséges előadó, majdhogynem földünk is, hiszen a Bucsintúlsó lábánál látta meg a napvilágot.

Az est fő sztárja Fenyő Miklós lesz. Vele együtt felcsavarjuk a szőnyeget. A magyar rock and roll csillaga olyan fiatalos lendületet és jókedvet tud átadni nézőinek, hogy tánccra perdülnek a lábak.

A koncert után egy még meg nem nevezett lemezlovas próbálja továbbra is fenntartani a jókedvet.

Népi Játsszóház közreműködésével készül a zenés-táncos műsor. A szervezők változatos programmal készülnek. Ennek keretében az óvodás csoportok népi játékokat mutatnak be. Fellépnek az I-IV. illetve az V-VIII. osztályosok táncscsoportjai. A Szóvátai hagyományörző

Fenyő Miklós

Mátyás huszárok is táncjal jelentkeznek. De ezzel még nincs vége a táncnak, hiszen itt lesznek meghívottként a csikszentdomokosi Elevenek gyermektáncscsoport tagjai is.. Sepsiszentgyörgyről pedig a Fapatka zenekar érkezik.

Nyilvánvaló, hogy ez még csupán egy alkalmi, hevenyészett összeállítás, hiszen a szervezés még csak a napokban indult be, így aztán korántsem teljes a programponatok és fellépők listája. Jelen cikkkel csupán beharangozni kívántam a közelgő Medve-tó napokat, olvasóink érdeklődését felkelteni az esemény iránt és kedvet csinálni az azokon való részvételre.

Molnos Ferenc

Berez András

Kormányrendeletek

1. Szabályozás a belterületek zöldövezeteiről

A 70/2013-as törvény (Legea nr. 70/2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2007 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului – 178/01.IV.2013-as Hivatalos Közlöny) jóváhagyta módosítások nélkül a 114/2007-es Sürgősségi Kormányrendeletet, amely megtiltotta a zöldövezetekként nyilvántartott és kezelt, vagy a városrendezési tervekben zöldövezeteknek tervezett területek beépítését vagy bármilyen módosítását, nagy büntetéseket is kiszabva.

Ugyanakkor előírja, hogy 2013. december 31-ig az önkormányzatok kötelesek minimum 26 nm/fő zöldövezetet biztosítani a települések belterületein belül.

A szankciók ebben az esetben nem tisztáztak.

2. Szigorították a szerződések fizetési kötelezettségeinek teljesítését

A 182/02.IV.2013-as Hivatalos Közlönyben megjelent 72/2013-as törvény (Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contractele încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante) amely szabályozza a cégek közötti, valamint a cégek, mint szolgáltatók és az intézmények közötti, szerződésekből származó fizetési kötelezettségek teljesítését, összhangba hozván a szabályozásokat az új Polgári Törvénykönyv előírásaival. Az előírások érvényesek az

önkormányzatokra is!

A törvény szabályozza a szerződések fizetési határidőit szabályozó előírásokat, a fizetési határidőket, a fizetések késése esetén kötelezően alkalmazandó késedelmi büntető kamatozatokat, valamint a károsult fél eljárását a pénzek behajtására.

3. Az iskolai igazgatótanácsokat érintő változtatások

A 62/2013-as törvény (Legea nr. 62/2013 pentru modificarea alin. (3) al art. 96 din legea educației naționale nr. 1/2011 - 160/26.III.2013-as Hivatalos Közlöny) módosította az 1/2011-es tanügyi törvényt, előírván, hogy az iskolák igazgatótanácsainak gyűlésein nem csak a diákok, hanem a szakszervezetek képviselői is részt vehetnek megfigyelői státusszal.

4. Megszűnik 2013-ban az alkalmazások tilalma a szociális szolgáltatási intézmények rendszerében

A 182/2013-as Hivatalos Közlönyben megjelent a 125/2013-as Kormányhatározat (Hotărârea Guvernului nr. 125 din 27 martie 2013 privind ocuparea posturilor vacante după data de 1 ianuarie 2013 pentru personalul din sistemul de asistență socială), amely megszünteti az alkalmazások tilalmát az önkormányzatok alárendeltségében levő szociális intézményekben, de csak a 2013. január elseje után megüresedett állásokra és a személyzeti költségek jóváhagyott keretének betartásával.

5. Március folyamán kétszer is módosult a diszkriminációs törvény

A 61/2013. március 21-i

törvénnyel (Legea nr. 61/2013 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare) és a 19/2013. március 27.-i Sürgősségi Kormányrendelettel (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2013 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 137/2000 privind prevednirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare), március folyamán kétszer is módosult a diszkriminációs cselekedetek megelőzését és büntetését szabályozó 137/2000-es Sürgősségi Kormányrendelet.

6. Könyvelőségek figyelmébe!

A 190/04.IV.2013-as Hivatalos Közlönyben megjelent a pénzügyminiszter 416/2013-as sz. Rendelete (Ordinul nr. 416/2013 al viceprim-ministrului, ministrului finanțelor publice, pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2009, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 629/2009), amely módosítja a közintézmények havi és

negyedévi pénzügyi jelentéseinek metodológiáját.

7. Az iskolák alapfinanszírozásának módozatáról

A március 13-i 133 sz. Hivatalos Közlönyben megjelent a 72/2013-as Kormányrendelet, amely jóváhagyja az iskolai standard költségek megállapításának metodológiáját, azok szintjét és az iskolák alapfinanszírozásának módozatát. A rendelet az 1.274/2011-es Kormányhatározatot helyettesíti. (Hotărârea Guvernului nr. 72 din 27 februarie 2013 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard pe elev/preșcolar și stabilirea finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat, care se asigură din bugetul de stat, din sumele defalcate din TVA prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar.)

A 2012-es esztendőhöz viszonyítva a standard költségek átlagosan 8,5 %-al növekedtek a személyzeti költségek esetében és 14,0 %-al a fenntartási költségek esetében.

Újdonság a tavalyi helyzethez képest: a polgármesterek együtt felelnek az iskolaigazgatókkal a standard költségek alapján jóváhagyott költségvetésekbe való beilleszkedésbe.

Röviden

Tavaszi Kórusfesztivál

A Bernády Közművelődési Egylet, az Intermezzo Kamarakórus május 11-én tartja az V. Szovátai Tavasz Kórusfesztivált, amely délelőtt 11 órától tudományos szesszióval indul a karnagyok számára, addig a kórusok Szováta szépségeit tekintik meg. Délután 3 órakor a Polgármesteri Hivatal kertjéből az Udvarhelyszék Fúvószenekar kíséretével felvonul a 10 résztvevő kórus, a Domokos Kázmér Művelődési Házba, ahol megtartja koncertjét. A rendezvényt támogatja Szováta város Önkormányzata, a Communitas Alapítvány, a Nemzeti Kulturális Alap.

Nagy szeretettel várjuk a szovátai érdeklődőket!

Iratkozás nulladik osztályba

Április másodikán megkezdődött a gyerekek beíratása nulladik osztályba. Az iratkozás első szakasza április 2 és 22 között zajlott, a második szakaszra május 8-a és 17-e között kerül sor.

A törvény alapján azokat a gyerekeket, akik szeptember előtt betöltik a 6. életévüket kötelezően előkészítő osztályba kell íratni. Amennyiben a gyermek szeptember 1 és december 31 között született, az iskolaérettség felmérése után a szülő maga dönthet arról, hogy beírta az előkészítőbe a gyereket vagy sem. A pszichológus véleménye szerint szükséges az előkészítő osztály, mivel lehetőséget biztosít arra, hogy felkészítse a gyerekeket az iskolai évekre.

Abban az esetben, ha a gyerek nem iskolaérett, nagy a valószínűsége az iskolai sikertelenségnek. Ebben az esetben a szülő kérésére gyermeke maradhat még az óvodában vagy az előkészítő osztályban, ahol az iskolapszichológus és az óvónő közösen fejlesztik a gyereket.

Idén újdonságnak számít az is, hogy a szülők a minisztérium honlapján is kitölthetik a formanyomtatványokat, de be is vihetik a tanintézmények titkárságára a szükséges dokumentumokat.

Az erdők fontosságáról

Március 28-án a Rhododendron Egyesület és a Natura 2000 képviselői előadást tartottak az S. Illyés Lajos Általános Iskolában. Az előadók az erdők fontosságára, ezen belül pedig egy pályázati lehetőségre hívták fel a tanulók figyelmét.

A pályázatokat majd egy nemzetközi zsűri bírálja el. Szakács László elmondta: a pályázatban résztvevő országok között tapasztalatcsere is fog történni, ennek keretén belül Olaszországból fognak érkezni vendégek hazánkba, többek közt Szovátra is, és a helybéli pályázók közül is néhányan részt vehetnek majd ilyen tapasztalatcserén, és ellátogathatnak külföldi iskolákba.

Hangszerkiállítás

Az „Iskola másként” program keretén belül hangszerkiállításra vehettek részt az S. Illyés Lajos Általános Iskola kisdíákjai. A Fapatka együttes játékos műsorral készült, arra törekedtek, hogy a gyerekeket bevezessék a népzene és népi hangszerek

világába. A sepsiszentgyörgyi együttes már több mint 10 éve tevékenykedik.

Az előadók egy mesészerű történet köré építették a bemutatót: az elveszett juhaikat keresték, és eközben rengeteg új hangszerral ismerkedhettek.

A gyerekek a brácsán és hegedűn kívül megismerkedhettek a nagybőgővel, kobzával, tárogatóval és többféle furulyával is.

A hangszerkiállításnak a Domokos Kázmér Művelődési Ház adott otthont.

Munkaszüneti napot kérnek a romák

Munkaszüneti nappá nyilvánítanák világnapjukat – április 8-át – a romák. Ezt a kolozsvári székhelyű Pro Europa romapárt jelentette be: „nekik is kijár a szabadnap, ahogy a románoknak is munkaszüneti nap december elseje”.

Nyári képzés középiskolásoknak

A Szovátai Ifjúsági Szervezet fiatalok toborzásán vesz részt a tavaszi és a nyári időben. A budapesti Calasanctius Ösztöndíj Alapítvány felkérésére toborzunk fiatalokat. Célcsoportok a középiskolás diákok illetve főiskolai, egyetemi hallgatók, akik még nem fejezték be tanulmányaikat. A képzés neve Erdélyi Ifjúsági Üzleti Program, időpontja 2013. július 28 - augusztus 3. Az önrész 40 lej április 25-ig, 50 lej május 15-ig, 60 lej július 28-ig. Jelentkezni lehet bármilyen téren érdeklődő fiataloknak. A program magában foglal egy hetes szálláslehetőséget reggelivel és ebéddel Csíkszeredában a SAPIENTIA Tudományegyetem keretén belül. Előadások, műhelymunkák, közösségi programok, üzleti programok várják a résztvevőket.

Információ és jelentkezés: www.ctpiup.hu honlapon. Hamarosan hirdetni fogjuk még a helyi líceumban is. A rendezvényt lehetőségéhez mérten a Szovátai Ifjúsági Szervezet is támogatja.

Nagy László

Ünnepi készülődés

A keresztény ünnepkör legfontosabb, évente megült ünnepe a Húsvét, így a hagyományokban sokféle, szép szokás maradt fenn és él ma is szerze a nagyvilágban, s ami számunkra fontosabb, Erdély falvaiban. A hagyományokhoz leginkább kötődő, a kisebbségi sorba évszázados gyökereket eresztett csángó népi-kultúra. Helyzeténél fogva létfeltételként élve meg ősei hagyományát, ez a magyar népcsoport őrzi, a hétköznapokban ténylegesen megéli azokat a munka-technikákat és ünnepi rítusokat, ami számukra

az öntudattal azonos.

A Szováti Népi Játzóház, az Önkormányzat támogatásával és a Nemzeti Kulturális Alap finanszírozásának köszönhetően meghívhatott egy 9 fős csoportot Gyimesközépleléről. A nagyrészt asszonyokból és lányokból álló kis közösség, csángó népviseletben, sajátosan nyílt és közvetlen módon mutatta, magyarázta az óvodás- és iskoláskorú gyerekekből és felnőttekből álló szováti érdeklődő közönségnek, hogyan kell tojást írni. Természetes anyagokból, könnyed mozdulatokkal készültek egymás után a szebbnél szebb írott tojások. A szováti gyerekek és felnőttek pedig a „mesterek” mellett állva-ülve ismerkedtek meg a hagyományos népi technikával, próbálhatták ki tehetségüket, fejleszthették kézügyes-

ségüket, bővítették ismereteiket, tudásukat.

A vendégek szokásokat, történeteket, tréfás vagy tanulságos eseteket meséltek, jellegzetes vallásos népekeket és népdalokat adtak elő, meséltek elmúlt időkről, eleikről, régebbi és újabb kori húsvéti készülődésekről. A résztvevők megismerhették a nagybőjti időszakra jellemző sajátos csángó szokásvilág elemeit. Azokat saját, jellegzetes sóvidéki hagyományainkkal összehasonlítva közvetlen, barátságos beszélgetésben ismerkedtek az

közösségi kapcsolatok, viselkedésnormák ősi formáival. A fontos és mély érzelmi töltetű ünnepre készülve ismerkedtek egy, az ősi jellegzetes érzelmi kultúrával szorosabb kapcsolatban álló szokásvilággal.

A nagybőjti időszakban sóvidéken és csángóföldön is szigorúan tilos a táncos, zenés mulatozás, a mélyen vallásos csángók pedig ezt nagyon komolyan betartják, így a játzóházakban megszokott táncos ezúttal elmaradt. Ennek ellenére minden résztvevő örült a találkozásnak, a szerzett ismereteknek és a saját-kezüleg festett vagy ajándékba kapott hímes tojásnak.

Bízunk abban, hogy ez a készülődés is hozzájárult a Húsvéti ünnep teljesebb megéléséhez, a locsolkodás alkalmával adott tojások között pedig szép számmal akadt méhviasszal és kesicével megírt szép piros tojás.

Kiss Enikő

Tavaszi futóverseny

Április 20-án immár XIX. alkalommal szerveztük meg Szováti a tavaszi futóversenyt. A nagyszámú szováti résztvevő mellett Erdély nagyon sok településéről (Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Segesvár, Brassó, Nagyszeben, Medgyes, Nagykaroly, Tekerőpatak, Csíkszentdomokos, Karánsebes stb.) jöttek el versenyzők, de Tata testvérváros is képviseltette magát.

A 430 résztvevőből 383 versenyző teljesítette a 4,2 km távot. A legfiatalabb versenyző az 5 éves Bartha Csanád volt Marosvásárhelyről, a legidősebb Popovici Emil 82 éves Nagyszebenből. A leggyorsabb versenyző Popescu Rares 13 perc 49 másodperc alatt tette meg a távot. A legjobb szováti, Kozomos Lajos, összetettben 16 helyen ért célba.

A szováti eredményei:

Gyerekek III korcsoportban:
Fiúk: - Szabó Richárd V.
- Lukács Szabolcs VI.

Lányok: - Balogh Boróka V.
Gyerekek II:

Fiúk: - Fazakas Gellért V.
Gyerekek I:

Fiúk: - Dávid Arnold V.

Junior II-I:

Fiúk: - Péter Huba V.

- Fazakas Róbert VI.

Ifi és felnőtt:

Fiúk: - Fazakas Tibor IV.

- Fülöp Szabolcs VI.

30-39 évesek:

Nők: - Király Ágnes II.

- Fülöp Margit V.

Férfiak: - Lengyel Szabolcs IV.

40-49 évesek:

Férfiak: - Kulcsár Zoltán VI.

50-59 évesek:

Férfiak: - Kozomos Lajos I.

Köszönet a támogatóinknak: – Szováti önkormányzata, Maros megye Sport és Ifjúsági Igazgatósága, Szováti Hegymentő Egyesület, Kicsigomba, Danubius hotel, Polaris, Roberto, Szántó- Fülöp pékség, Sora benzinkút, Elixon, Hefaistos hotel, Alunis hotel, Gálfi Károly, K/L Mercedesz, Exodus nyomda!

Kulcsár Zoltán

„... zöld ágban és piros virágban / Hirdesd világ, hogy új föltámadás van!”

A Húsvétot megelőző héten mintegy ötven ellátottja számára szervezett ünnepre hangolódó és tavaszváró tematikus programokat Szováta térségében a Gyulafehérvári Caritas Családsegítő Szolgálat (CSSSZ). Három csoportalkalmon, három különböző településen vehettek részt kézműves tevékenységen kisiskolások, fiatalok és nyugdíjasok.

Az alsó-szakadati gyerekcsoportban a kifestős rajzok voltak a legnépszerűbbek, bár mozgékony, ugrásra készü-

lő nyuszikák is kikerültek a kézműveskedésben jeleskedő kislányok – kislányok apró kezei alól. Az ilyésmezei Rosszcsontok között a színpompás, a szivárvány minden színét felülmúló asztaldíszek aratták a legnagyobb tetszést, míg a Szovátai Szépkorúak Szeretecsoportja az ajtódíszek mellett döntött. Itt a férfi csoporttagok néha csak összefogással mátyikáltak, kettesével, közös erővel mertek nekivágni az ollózásnak – színezésnek – ragasztásnak. Mások a siker ér-

dekében bátorokdtak elkérni a foglalkozást vezető meghívottunk, Balázs Tímea óvónőtől még a mintát is, hogy annak egyes elemeit leleményesen leutánozhassák saját munkáikra, de olyan nénit is megfigyelhettünk, aki unokáira is gondolt, és számukra is barkácsolt egy-egy dekorációs elemet.

A tavaszt ugyan nem sikerült még végérvényesen előcsalogatnunk a vidám tapsifülekkel és a mesés ajtó- és asztaldíszekkel (oly-

kor a foglalkozások idején is pilinkézett a hó), viszont az alsó-szakadatiak megígértették csoportvezetőikkel, hogy a Húsvét utáni első találkozáskor csak tavaszi virágokat készíthetnek. Ennek értelmében mondunk köszönetet támogató partnerintézményeinknek (Szováta Önkormányzata, S. Illyés Lajos Általános Iskola, Domokos Kázmér Iskolacsoport), számíva a velük való további gyümölcsöző együttműködésre.

Szabó Attila

Jót tenni jó ...

Hirdette a katolikus egyház néhány évvel ezelőtti egész éves programsorozatának óriásplakátja.

Ezt most mi is kipróbálhatjuk, mivel ezzel a gondolattal kezdeményez a Mezőhavas Népi Zenekara és annak Pri-

mása május 17-én, a Pünkösdi pénteken egy jótékony-sági népzene gálát. Az esemény védnökségét Bójte Csaba OFM volt szíves felvállalni, vele együtt hívunk-várunk minden kedves szováta lakost és városunkban vagy környékén tartózkodó vendéget, érdeklődőt a szováta születésű Domokos Kázmér püspökről elnevezett művelődési házba.

A rendezvényen fellépnek: a Mezőhavas Népi Zenekar és szólistái: Tófalvi Edit, Károly Katalin, Tóth Miklós, Szász Mózes, Nagy József, valamint a Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar és a kibédi Madaras Gábor

Néptáncsoport. Az eseményen jelen lesz Bójte Csaba OFM ferences rendi szerzetes a Szent Ferenc alapítvány vezetője, a kedvezményezett szováta Szent József Ház alapítója.

A rendezvény időpontja 2013. május 17-e, péntek, este 7 óra, helyszíne a szováta Domokos Kázmér Művelődési Ház, szervező a Mezőhavas Népi Zenekar, támogatója az Önkormányzat, a Bernády Közművelődési Egylet, a dévai Szent Ferenc Alapítvány.

A belépés díjtalán, az eseményen a szent József Ház javára szervezünk gyűjtést, adományait előre is szépen megköszönjük. A jószívű adakozót megajándéka az Isten. Kiss János

Kockás lilium

Sakkozni támadt kedve? Jöj-
jön, játszunk egy partit!

De nem a hatvannégy me-
zős táblán, a jól fűtött meleg
szobában, ahol oldalról esik a
szépen faragott, egymás mellé
katonás rendben felsorakoztat-
ott figurákra a fény, s a fekete
gyalog gömbfőjén úgy csillog,
hogy kényszerrel érzel odanyúl-
ni, megérinteni, pedig akkor
lépned kell vele. Nem bírod
visszafogni magad akkor sem,
ha tudod, rossz választás ez,
inkább gyors hadmozdulat-
okkal le kellene rohannod
az ellenfelet, hiszen a futód is
már percek óta indulásra ké-
szen toporog.

Tényleg játszunk egy par-
tit! A győzelmi vágy mindent
elborító árja, s a legyőzetéstől
való félelem gyomrot szorító
görcse nélkül. Könnyedén,
lazán s jókedvvel, ahogyan a
kocsmaasztal kockás abro-
szán rögtönzött csatatér fölé

hajló stratégiák teszik, akik
úgy irányítják fél kézzel csapa-
taikat, hogy másik kezükből le-
sem teszik a söröskorsót, mert
nem a győzelem, hanem a jó
hideg sör a fontosabb.

Játsszunk egy partit kint a
természetben! Április eleje,
közepé éppen megfelelő erre.

Ha lelépsz az aszfaltról, a
zöldjét bontó réten, az ágas-
kodó fűszálak tengerében
kedves kis virágok vonják
magukra a figyelmedet. Vö-
röseslila tónusokban fürdő
harangjaik kecsesen lengnek
a tavaszi szélben. Vékony szir-
maikon áttetszik a fény. Te
visszafogott lélegzettel bámu-
lod, mert nehéz elhinned azt,
amit láatsz: egy-egy apró sakk-
tábla valamennyi szíromlevél.

A virág maga kecses király-
nő, akkor is, ha lehajtva vár
rád a koronás fő. Érzed, hogy
királynő módra, hosszan és
keresztben meg átlósan lé-

peget már a
szívédben,
a m e d d i g
szabad előt-
te a pálya, s
ha útját állja
valami, azt
kiüti.

De ugyan-
akkor király
is, amelynek
védelmére
szövetkez-
nek vala-
mennyien
az egyazon
táblára ke-
rült társak –
a virágoktól
tarka rétet, vi-
dám madár-
csivitelés, az

esőcsepp súlya alatt himbá-
lózó fűszál, a patak kövei közt
csobbanó víz, a tavaszszagú
szél –, mert tudják, hogy vele
élnek, vagy vele buknak ők is.
Köztük vagy már te is. Velük
izgulsz, lelkesedsz, bízakodol.

Őt látva, ez olyan egyszerű,
és olyan világos számodra is,
hogy összetartoztok, egy vagy
vele. Fel sem merül benned,
hogy túl lehet-e őt élni, így az-
tán arra sem gondolsz, hogy
szeretnél-e te még lenni, ha ő
már nincs.

Tudod, persze, hogy tudod,
hogy nem egyszer ordas sze-
lek fújnak, és mindenféle li-
liomtiprők járnak, akik meg-
szentségtelenítenek mindent,
amihez csak hozzáérnek. Töl-
lük félted, előlük bújtatnád,
előlük mentened. Elsáncolni
szeretnél őt. Erős várat épít-
tenél a védelmére. A bástyák
mögé rejtenéd, s te magad, re-
megő orrcimpájú paripákon
indulnál a garázdák ellen

Kockás lilium, ne csodál-
kozz, ha hosszasan és elmé-
lázva nézlek. Láttodra arra
gondolok, hogy életünk

sakpartiját játszuk naponta
mindannyian. Egy-egy vére-
sen komoly játszmat, amely-
ben legtöbbször óvatosan,
gyalogmód, aprókat lépünk,
máskor bátrabban, hévvel
nekilödulunk. Terveket szö-
vünk, próbálunk jó előre több
lépést is kitalálni. Támadunk
és védekezünk. A körülmé-
nyek és a vérmejsékletünk
szerint. Olykor áldozatokat
vállalunk, akár cserébe is be-
lemegyünk. Semmi sem drá-
ga nekünk, ha elhisszük, hogy
egyszer azt mondhatjuk: sakk
és matt! Megnyertük a partit.

A végső partit a halállal, per-
sze, mindannyian elveszítjük.
De az életet – te is tudod már
– megnyerheted. Csak állj oda
bátran a tábla mellé, és szólj
oda a sorsnak:

– Gyere, játszunk egy par-
tit!

S mielőtt bármit tehetne ő,
rakd fel gyalogjaid és tisztjei-
det, s mondd neki csendesén,
de ellentmondást nem tűrő
hangon:

– Én a fehéret választottam!

Molnos Ferenc

Erdőből sivatagot

Nem esik nehezemre fel-tételezni, hogy városfeleim némelyike valamelyik távoli vidékről került ide. Én most nem a néhány kilométeres, vagy a pár száz kilométeres távolságból érkezettekre gondolok, hanem egy másik földrésről érkezettekre, akik bár külsőjükben megtévesztésig hasonlítanak az itteniekre, csak rendelkeznek néhány olyan árulkodó jelleggel, amelyek alapján különösebb gond nélkül ki tudnám választani őket a tömegből. Félreértések elkerülése végett én most nem antropológiai vagy genetikai vizsgálatokra gondolok. Ezeknél egyszerűbben és sokkal kevésbé költségigényes eszközökkel állapítanám meg.

Már írtam az előbbi mondatot, amikor rádöbentem, hogy költségek (és nem jelentéktelenek) így is vannak, ám ezek mégsem az én vizsgálódásommal járnak, nem annak következményei, azoktól függetlenül léteznek. De közöm nekem is van hozzájuk, hiszen engem is, akárcsak valamennyi más itt élő terhelnék.

Bevallom, különösebb vizsgálódásra nincs is szükség, gondoljuk van nekik arra, hogy elárulják: ők bizony sivatagi környezetből származnak. Igen, sivatagot írtam, akkor is, ha tudom, hogy bár régóta riogatnak a szakemberek elsivatagosodással, ismereteim szerint, erre felé még egy sem jött létre. De ez nem nyugtat meg, mert miért ne lehetne olyasmi, ami még nincs. Tele van az életünk ilyen „tegnapmég nem volt mamárvan” dologgal. Sőt, a mindennapokban egyre inkább ilyenekkel találkozunk. A tegnap még nem is gondoltunk rájuk, s ma már itt vannak, használjuk őket, sőt, unjuk is, mert már tudjuk, hogy helyükbe újabbakat, másabbakat hoz a holnap.

Így aztán mit sem jelent, hogy a tegnap még nem volt, s ma sincs sivatagunk. Ilyen nevűnkre írott erdélyi, vagy akár sóvidéki, s még

pontosabban szóvatai sivatagunk. Attól már holnap lehet. Mindenestre vannak, akik már dolgoznak rajta. És nem is csak olyan „tessék-lássék” módra, hanem lelkesedéssel, szorgalommal, kitartással. Mondhatni, éjjel-nappal. Fáradtságot nem ismerve.

Ők azok, akik a sivatagból jöttek. Pontosabban: egy sivatagból. Semmi kétség.

Magam eléggé tájékozatlan vagyok sivatagi ügyben. Olvasmányélményeim többnyire a Szaharáról vannak, filmjeleneteket és fotókat is róla láttam. Egyáltalán ha kimondjuk a „sivatag” szót, elsőre a végtelen Szahara homokdűnés világa jelenik meg előttünk, de talán eszünkbe jut a fekete homokról elnevezett sivatag is, a Kara-kum, illetve a vörös homokos Kizilkum is. Ezek egy jó hajításra vannak innen keletre, száraz lábbal lehet onnan gyalogosan ideérni, ami, ugye, nem mondható el a Szaharáról. De elmondható a Góbi sivatagról, amely egy kissé távolabb – ahogyan a korondi hegyben mondanák: ahajt – van. A Góbi sivatag, akárcsak a Takla-Makán sivatag és a Dzsungária nevű füves pusztá tulajdonképpen Ázsia középső részén hegyekkel körülzárt fennsíkokon alakult ki.

Szíven üt ez a Dzsungária név. Feltételezem, hogy nem csak engem. Olyan ismerősnek tűnik, hogy kedvem támad skandálni: Ria! Ria! Dzsungária! Ria! Ria!

Dzsungária!

Gyánús lesz nekem, hogy nem onnan érkeztek-e azok, akikről itt most szó van. Az ahajt lévő Dzsungáriából.

Abból vélem, hogy ahol megtelepednek, otthonos környezetet kívánván maguknak kialakítani, a fűvet még megtűrik, de minden fát igyekeznek kivágni, hogy a számukra oly kedves, kopár tájat megteremtsék. Ezzel árulják el kilétüket, erről lehet felismerni őket.

Különböző teljes mértékben életmódot váltottak, alkalmazkodtak az itteni létezéshez. megszokták és megszerették a benzinszagot. Sőt, mondhatni, szükségük van a benzingőzre, kipufogógázra. Szép épületeket emelnek családi háznak vagy panzióknak, vendéglőt működtetnek, és egyáltalán élnek azt az életet, amellyel hasonlóak akarnak lenni másokhoz. De a fák jelenlétét nem bírják elviselni. Nekik napfényre van szükségük, minél több napfényre. Nem csak a D vitamin miatt, hanem, mert veszélyben érzik magukat és javaikat a fa mellett. Már hallottak olyan

borzasztó esetről is, hogy vihar támadt, kidőlt egy korhadt törzsű fa és máris megvolt a baj. Talán Bukarestben történt, mert ott minden megtörténhet. Azt ki lehet bírni, hogy az autók naponta százával csattannak össze forgalmas autópályákon vagy kátyúkkal tűzdelt vidéki utakon, de ilyet!

Mint említettem, nagy mennyiségű D vitaminra van szükségünk, ahhoz pedig sokat kell a napon tartózkodnunk. Ez már önmagában is elég ok, hogy ne tűrjük magunk közelében az árnyékot adó fákat. Amúgy is olyan rendetlenség érzetét keltik, és szemetelnek is. Arról nem is beszélve, hogy tőlük nem látszik a szép panzió, a finom ízettel váró vendéglő, a turista képes úgy elmenni mellettük, hogy az előttük lévő fáktól észre sem veszi. A családi ház ablakán meg a közeli ágról befűtül a rigó, napfény viszont nem jut elég a háziasszony sápadt orcájára.

Hát ki velük! Ha ennyi érv szól ellenük, hát ki kell vágni őket! Dühvel a szívben. Indulattal fényes nappal, vagy sunyin az éjszaka sötétjében. Még sunyiban csak körbefaricskálni a törzsüket, hogy kiszáradjanak, s aztán már élettelenységük miatt javasolják kivágásra.

Nem lett volna jobb már eleve a sivatagban maradni? Nem volt-e tévedés egy erdőbe beköltözni? Jó lenne megkérdezni őket!

Molnos Ferenc

Zsörtölődöm, tehát vagyok...

Az igazság az, hogy inkább mélysegesen háborgok azon, hogy mit meg nem enged magának egy állami intézmény vezetője?

A Maros megyei egészségbiztosító pénztár fél év alatt már a második orvos ismerősömnek küldött olyan fizetési felszólító levelet, amely hangnemét, stílusát és tartalmát tekintve nemcsak felháborító, hanem egyenesen megalázó. Sokkal inkább egy parancsuralmi rendszer gyakorlatára emlékeztet, mint egy demokratikus jogállam fiatal intézményére. Első alkalommal csak magamban zsörtölődtem. Háromszori személyes látogatás és három héten át tartó hivatalos iratgyűjtő akció után, végül is kitisztáztam nyugdíjas orvos ismerősöm helyzetét.

A mostani esetet azért nem tudom szó nélkül hagyni, mert hosszú évek óta én rendezem, a törvényes határidőkön belül, orvos ismerősöm adóbevallási és egészségbiztosítás-járulék befizetéseit. Tehát nem csupán ismerősöm emberi tisztességének és személyiségjogainak megsértéséről van szó, hanem az én munkámnak, utánajárásomnak a semmibe vételéről is. És hasonló helyzetben vannak nemcsak más orvosok, hanem több száz vállalkozó vagy engedéllyel rendelkező szabadfoglalkozású személy, közöttük számos nyugdíjas is. Az ő nevükben, és értük is szólok, mivel közérdekű, nagyszámú közösséget érintő ügyet ismertetek.

A levél első mondata magyar nyelvű fordításban így hangzik: „Az egészségügyi reformra vonatkozó 2006. évi 95-ös számú Törvény 215. szakaszának 3. bekezdése,

valamint az utólagos kiegészítések és módosítások értelmében, kötelessége lett volna letenni az egészségbiztosító pénztárhoz, az Országos egységes egészségbiztosítási alappal szembeni fizetési kötelezettségeire vonatkozó nyilatkozatokat.”

Nesze neked egészségügyi reform, nesze neked törvényes kötelesség! Vajon, nem a közigazdász elnök-vezérigazgató asszonynak lett volna kötelessége először, még a levelek kiküldése előtt, megnézni és megismerni azt a számítógépes járulékbefizetési kötelezettségeket nyilvántartó programot, amelyvel az egészségbiztosító pénztár alkalmazottai dolgoznak évek óta, nap, mint nap? Ha ezt tette volna, vagy legalább jelentést kért volna a beosztottjaitól, a járulékfizetők naprakész adóügyi helyzetéről, akkor sok fölösleges munkától és pénz pazarlástól megkímélhetné volna az intézmény alkalmazottait és amúgy is szűkös költségvetését. Nem beszélve a jogtalanul és alaptalanul felszólított tisztességes és törvénytisztelő ügyfelek zaklatásáról, lelki nyugalmáról.

A második bővített mondat arra szólítja fel az érintett személyt, hogy 15 napon belül tegye le a járulékbefizetésre vonatkozó nyilatkozatokat és az adóügyi szervek által kibocsátott éves adókvetési végzéseket, valamint az adóhatósági ellenőrzés jegyzőkönyveit, esetenként – figyelem – a 2008-2010 közötti időszakra, és igazolja, az említett

időszakra a kifizetett vagy ki nem fizetett egészségbiztosítási hozzájárulásokat.

Tisztelt elnök vezérigazgató közigazdász hölgyem! Jelenleg 2013. március végét írunk. Önök 3-5 évvel le vannak maradva a valóságtól, a naprakész helyzettől és adóhatósági nyilvántartástól. Az említett időszakra, sőt, utána is, orvos ismerősöm egészségbiztosítási járulék befizetéseit, az Ön által vezetett intézmény nyugtáival tudom igazolni, mégpedig az illetékes osztály munkatársainak előzetes számításai alapján. Minden alkalommal személyesen mentem be egykori munkatársaimhoz, átadtam nekik a kért hivatalos iratokat és a számítógépes program, illetve a nyilvántartásuk alapján kiszámított összegeket törvényes határidőn belül befizettem az intézmény pénztárába, vagy a tavaly júliustól – az újabb rendelkezések értelmében – a közpénzügyi igazgatóság kasszájába. Mi több, az idei év első negyedére is, a határidőn belül, kifizettem a Közpénzügyi Igazgatóság által kiszámított adót és egészségbiztosítási hozzájárulást. Ezen állításmat hivatalos nyugtával is tudom igazolni. Sőt, a 2012. év felbecsült és megvalósított jövedelme után befizetett adókat és járulékokat tekintve, sokkal nagyobb összeget fizettem be az állami költségvetésbe, mint amennyi indokolt lett volna. Tehát túlfizetésről és nem kifizetés elmaradásáról van szó. Ezek tudatában és ismeretében, kérdem én, ki nincs napirenden a kötelességeivel és az állammal szembeni törvényes kötelezettségeivel?

„Az egészségbiztosítási alappal szembeni kötelezettségek bevallásának/bevallásainak elmulasztása a járulékok hivatalból történő megállapításához vezet.” – áll a mindenható levélben, ami azon kormányrendeletek és törvények felsorolásával folytatódik, amelyek alapján ezt a felszólítást megfogalmazták, kiközölték. Ragyogó

jogtanácsosi és intézményvezetői bravúr.

A levél befejező mondata a következőképpen hangzik: „Ha tisztázatlan kérdései vannak jelen levéllel kapcsolatban, akkor a megadott telefonszámon felveheti a kapcsolatot a megnevezett személyekkel vagy felkeresheti székhelyünket.” Aláírás és pecsét: Elnök-vezérigazgató.

Nem nekem, hanem inkább a megyei egészségbiztosító pénztár vezetőjének vannak tisztázatlan kérdései és átláthatósági problémái. Másképp nem engedné meg magának, hogy becsületesen dolgozó és tisztességesen fizető állampolgárokat, felszólító levelekkel háborgasson és útra tegyen, öt évvel ezelőtti helyzetük tisztázására és igazolására, olyan körülmények között, amikor adófizetési törvényes kötelezettségeiknek maradtak, amikre időben eleget tettek. Tanulják meg végre egyes állami intézményvezetők, hogy az állampolgárok, jelen esetben az orvosok, nem adócsalók és az ügyfelek nem ellenségek. Az általuk vezetett intézmények legfőbb feladata a felelősségteljes szolgálat és az ügyfelek problémáinak segítőkész, jószándékú megoldása kellene legyen. Nem a fenyegetések és megfélemlítések.

A felszólító levél arra enged következtetni, hogy 23 évvel a kommunista diktatúra bukása után, egyes intézményvezetők szemlélete, felfogása és ügyfelekkel szembeni magatartása semmit sem változott. Azt gondolják, hogy a vezetői kinevezés, a menedzseri diploma együtt jár a törvény és emberfeletti viselkedéssel, jobban mondva a Mindenhatósággal.

Hol van már a szép emlékürdélyi püspökünk, Márton Áron, örökérvényű intelme, mely szerint: „A megbízhatóságnak és szakmai tudásnak megingathatatlan árfolyama van az emberi szolgáltatások piacán.” Szakács Géza

A költészet napja

Magyarországon 1964 óta József Attila születésnapján, április 11-én (1905) ünneplik a magyar költészet napját. Ma már az egész magyar nyelvterületen, és mindenhol a világban, ahol magyarok élnek, ebből az alkalomból minden évben irodalmi előadóestekkel, könyvbemutatókkal, költőtalálkozókkal és -versenyekkel tisztelegnek a magyar líra előtt. Az alábbiakban József Attila verseiből adunk ízelítőt.

„A semmi ágán ül szívem,
kis teste hangtalan vacog,
köréje gyűlnek szeliden
s nézik, nézik a csillagok.”

(Reménytelenül)

Jaj, majdnem...

Jaj, majdnem szétfeszít a szerelem!
Jaj, majdnem összenyom a félelem!
Egy ölelésben, asszonyok,
ki halna meg velem?

Oly gyors a nyaram s lassú a telem –
az ősz kockája kit mutat nekem?
A lesi-csász idő elől
ki szállna el velem?

Csillagok rácsa csillog az egen:
ilyen pincében tart az értelem!
A mindenséget, asszonyok,
ki vetné szét velem?

1936. okt.

Az a szép, régi asszony

Azt a szép, régi asszonyt szeretném látni ismét,
akiben elzárkózott a tünde, lágy kedvesség,
aki a mezők mellett, ha sétálgattunk hárman,
vidáman s komolyan lépett a könnyű sárban,
aki ha rám tekintett, nem tudtam nem remegni,
azt a szép, régi asszonyt szeretném nem szeretni.
Csak látni szeretném őt, nincs vele semmi tervem,
napozva, álmodozva amint ott ül a kertben
s mint ő maga, becsukva egy könyv van a kezében
s körül nagy, tömött lombok zúgnak az őszi szélben.
Elnézném, amint egyszer csak tétovázva, lassan,
mint aki gondol egyet a susogó lugasban,
föláll és szertepillant és hirtelen megindul
és nekivág az útnak, mely a kert bokrain túl
ott lappang, elvezetni a távolokon által,
két oldalán a búcsút integető fákkal.
Csak úgy szeretném látni, mint holt anyját a gyermek,
azt a szép, régi asszonyt, amint a fényben elmegy.

1936. okt.

Márai

Szintén április 11-én született a magyar irodalom egy másik nagy alkotója, Márai Sándor, aki 1900-ban Kassán látta meg a napvilágot. 1848-tól haláláig (1989) emigrációban élt. Jelentősége ellenére, tudatosan és következetesen kiiktatták műveit a hazai irodalmi életből, és haláláig a nevét is alig ejtették ki. Az alábbi rövid írásai a Négy évszakban illetve a Füveskönyvben jelentek meg.

József Attila

Versei hangjában van valamilyen gyöngéd és remegő dünyögés, mintha egy őz dideregne és vinnyogna a holdfénytől hideg és veszélyes világban. Valami nemes és állati van e hangban, valami sértett és tetemre hívó. Végzetes hang ez. Csak a fiatal Hamsun hangja hasonlít hozzá, abból az időből, mikor Pánt írta és a Misztériumokat.

Költészet

A költészet nemcsak az, amit a költők versbe írnak. Valami rögzítelenebb is, ami él a nők mozdulataiban, az átlatok nézésében, az utcák világításában, egy madár fejtartásában, egy éjszakai fénysugár üzenetében. Mindez vers, íratlan vers. Néha igazibb, mint az írottak és rímeselek.

Bátorság

Csak a hős tudja világgá hallgatni azt, ami benne tiltakozás és igazság.

Feladat

Úgy észlelni a világot, mintha egyszer már láttad volna, s úgy beszélni róla, mintha előtted soha senki nem látta volna még.

Az élet értékéről

Az életnek értéket csak a szolgálat adhat, amellyel az emberek ügye felé fordulunk. Egy kissé szigorúan és általánosan hangzik, de ez az egyetlen igazság, melyet minden következménnyel megismertem. Senki nem ülhet a virágos réten, mint Ferdinánd, a bika, és nem szagolhatja büntetlenül a szép virágokat. Ember vagy, tehát embermódra és az emberek között kell élned.

Embermódra élsz, ha igazságosan élsz. Ha minden cselekedeted és szavad alján a szándék van: nem ártani az embereknek. Ha megkísérled feltűnés és hiú szerep nélkül segíteni az embereket. Néha csak azzal, hogy nem hallgatod el, az egyszerű igazságokat. Néha csak azzal, hogy nem mondod tovább, amit mások hazudnak. Néha csak azzal, hogy nem mondasz igent, amikor mindenki kiabál: Igen, Igen! Egy életen át, következetesen, nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag, hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene. A halálos ágyon csak akkor pihensz nyugodtan, ha minden nap, minden öntudatoddal, az igazságot szolgáltad. Néha nagyon egyszerű és kicsinyes az igazság. De te ne válogass! Ennyi az élet értéke.

Száz éves a Városháza épülete

A Nagy Háborút megelőző utolsó békeévek, a magyar gazdaságtörténetben, minden idők legjobb korszakának számítanak. Ekkor épültek az új városközpontok, a cifra paloták szerte az egész Kárpát-medencében. Az új építkezéseket megkönnyítették a gazdasági jólét körülményei, az állami támogatások, a bankok által nyújtott kedvező hitelek. Ugyanakkor mindezek a kedvező körülmények mellett kellett egy plussz tényező is: a megfelelő ember a megfelelő helyre, azaz egy bátor a nagy beruházásokba bátran belevágó vezető. Erre talán a számunkra legismertebb példa dr. Bernády György, Marosvásárhely legendáshírű polgármestere kinek sikerült egy alig ismert vidéki településből Magyarország egyik legszebb, legmodernebb városát megeremtenie.

Szováta községben többszöri érződtek a gazdasági fel lendülés kedvező jelei. A nagy építkezések, a vasútépítési láz hatalmas épület- és talpfamegrendeléseket, és ez által munkahelyek százait hozták. A Medvetó Magyarország legismertebb fürdőhelyévé tette Szovátát. Új villák, nyaralók sora épült évről-évre úgy Alsó- mint Felső-

Szovátafürdőn. A hajdanában alig kétszáz lakosú havasalji kis falu közel 3000 ember lakta nagyközséggé nőtte ki magát

Ugyanakkor került egy merész a nagy fejlesztésekbe bátran belevágó vezető is Jeremiás János községi bíró személyében. Tízéves köz ségfejlesztői munkájának köszönhető Szováta mai arculatának kialakítása.

Jeremiás Jánost 1909-ben választották községi bírónak Szovátán. A helység gyorsütemű fejlődése számos megoldásra váró feladat elé állította az új vezetőt. A régi, a mai Bekecs lakónegyed helyén lévő, kocsma-köz ségház fölött eljárt az idő. Az ősi köz ségháza olyan rossz állapotba került, hogy a képviselőtestület már nem találta érdemesnek a felújítását. A község gyors fejlődésével az eredetileg döntő többségében katolikus Szovátán megnőtt a reformátusok és a görög-katolikusok száma. A vallási közösségek felépítették a maguk ima és iskolaházait, viszont nem volt kijelölt temető helyük a nem katolikus híveknek. A lakosság és a Szovátán nyaralók számának növekedésével szükség volt egy új, nagyobb piactér kialakítására is.

Jeremiás János ekkor hozza

azt, az egész helység későbbi fejlődését, mai arculatát, döntően befolyásoló történelmi lépését, hogy új községközpontot épít ki és figyelembe véve az új realitásokat, ezt nem az ősi faluközpontban, hanem attól feljebb, a falu és a fürdőtelep között hozza létre.

A legmerészebb döntése az új községvezetőnek viszont az volt, hogy az összes megoldandó kérdést egyszerre egy nagyobb bankkölcsön felvételével oldja meg. A község pénztárában 20.000 korona volt, ehhez kellett felvenniük egy 35.000 koronás 50 éves visszafizetési határidejű bankhitelt.

Miután ügyes politikusként sikerült, egyetlen ellenszavazat nélkül, elfogadtatnia a képviselőtestülettel merész terveit, tanácsos társaival és legfőbb segítőtársával S. Illyés Kálmán körjegyzővel együtt rá is térnek azok gyakorlati kivitelezésére

Az új községház építésére, 4000 koronáért, megveszik gróf Zichy Antalnak a fürdő út sarkán lévő telkét. Az új vásárteret a Gub Márkus örökösaitől 6000 koronáért vett telken alakítják ki. Kéthektáros területet vásárolnak

köztemető céljára Veress Józseftől 3000 koronáért.

A felépítendő községháza terveit Agárdi Sándor építkezési vállalkozó készíti el. 1911. február 15-én tartják az építési versenytárgyalást, amit végül Walter Simon építkezési vállalkozó nyer meg. A munkálatok ellenőrzésére Péterffi Dénes

magyar királyi főmérnököt kéri fel.

Az épület még ugyanazon év novemberében tető alá is kerül, lehetővé téve, hogy a községháza irodáit át is költöztessék a régi rogyadozó épületből. A belső munkálatok az új bútorzat megvásárlása, az épület végleges berendezése 1913-ban fejeződnek be.

Az építkezések, fejlesztések mellett a községi bírónak előre nem látható kihívásokkal is szembe kellett néznie. A lakosság a Szováta patak és a Malomárok vizét használta ivóvízként. Ez 1912 decemberében „hasi hagymáz” (hastífusz) járvány kitörését okozta. Gyors és erélyes intézkedésekkel sikerült a járványt megfékezni. 1913 júliusában hatalmas árvíz pusztított Szovátán tönkretéve szinte valamennyi hidat. A község pénzalapjainak ügyes átcsoportosításával sikerült rövid időn belül felszámolni az árvíz károkat, rendbe téve a községi hidakat, utakat.

Munkája elismeréséül, Ferenc József császár és király 1914-ben, civil személynek adható, egyik legmagasabb elismerés-ként, koronás ezüst érdemkereszt kitüntetésben részesítette Jeremiás János községi bírót.

Újabb merész terveket dolgoz ki Szováta további fejlesztésére. Nagyteljesítményű lámpákkal megoldja a községközpont kivilágítását. Tervbe veszi az utcai világítás továbbfejlesztését minden fő útra. A tifusz és kolerajárványok leküzdésére tervet dolgoz ki a fürdőtelep vízvezeték-hálózatának a meghosszabbítására és az ivóvíz eljuttatására Szováta minden utcájába. Álmai megvalósításában az első világháború kitörése gátolja meg.

Józsa András

Fekete Árpád és Szolláth Hunor előadása

Az első világháborút megelőző utolsó békeévek nemcsak a magyar gazdaság, hanem a magyarországi fürdőkultúra fejlődésének is legjobb korszakát jelentették. A Székelyföld legnevesebb fürdőhelyei, Előpatak, Borszék és Korond mellett olyan, mindaddig kis helyi jelentőségű „parasztfürdőként” számon tartott gyógyhelyek is berobbannak a köztudatba, és nyernek országos hírnevet, mint Tusnád és Szovátafürdő. A leglátványosabb fejlődés épp Szováta esetében figyelhető meg, mely alig tíz év alatt Magyarország egyik legismertebb fürdőjévé válik.

Ennek a látványos fejlődésnek a bemutatását tűzték ki célul Fekete Árpád és Szolláth Hunor szovátai történészek csütörtök este a polgármesteri hivatal dísztermében tartott előadásaikban.

Fekete Árpád a szovátai helytörténészek idősebb nemzedékéhez tartozik. Életművének mérföldköveit olyan jeles alkotások jelentik, mint: Szováta történelmi monográfiája, Helységünk sporttörténetének Derzsi Ferencsel együtt megjelentetett vaskos kötete, vagy a nemrég bemutatott önálló munkája az S. Illyés Lajos Általános Iskola történetéről.

Fekete Árpád a Szováta a századforduló irodalmában című előadásához a tőle megszokott pontossággal, alaposággal gyűjtött össze minden kis adatot fürdőhelyünk irodalmi vonatkozásairól. Nem véletlenül időzítette előadásának időpontját a költészet napjára. A fürdőélet fellendülésével, az idelátogatók számának rohamos növekedésével kerül egyre gyakrabban Szováta neve az

irodalmi alkotásokba.

A nyaralás, a kikapcsolódás játéka, öröme tükröződik a Szovátára látogató írók, költők pajzán, néha szolid kis erotikával is fűszerezett alkotásaiban, melyek közül nem egy a fürdőkabin falán jelent meg legelőször írásban és vált közismertté napokon belül,

házigazdájának, Mester Zoltánnak a szavatai, idézetei.

A város ifjú történésze, Szolláth Hunor, Szováta helytörténetének mindaddig nem kutatott területét választotta előadása témájául: Híres nyaralóvendégek Szovátán a második világháborúig. A nagyszámú

a kapu vissza hozatalát és Szovátán egy méltó helyen való felállítását. A neves vendégek felsorolása Kenessey Béla református püspökkel, majd Horthy Jenővel, a kormányzó testvérével folytatódott, kinek szovátai vadászatairól tudhattunk meg részleteket.

Jászai Mari nyaralásaival kapcsolatosan a fürdőtelepi vízellátás és az 1916-os betöréskor megcsúfolt Mária-forrás eredeti emléktáblája, annak felújítási lehetősége is szóba került. Ady Endre látogatása jól ismert a szovátaiak

vagy terjesztették Szováta sajtótörténetének legelső időszakos kiadványában, a Szováta és Vidéke című, kézzel írott és rajzolt újságban. Az előadó név szerint az újságot szerkesztő Szabolcska Mihály és Endrödi Sándor mellett többek között Komjáthy Béla, valamint a vidék nyelvjárásával is foglalkozó Horger Antal vagy az itt népdalokat gyűjtő Vikár Béla életét és munkásságát is bemutatta. Szovátafürdő nevét megtalálhatjuk az ide látogató Ady Endre, Benedek Elek, Jászai Mari, Sipos Domokos vagy a Szovátát Petelei István műveiben.

Fekete Árpád előadását meg színesebbé tették az est

hallgatóság számára sok új adatot is tartalmazó, színes előadása bevezetőjében részletesen kitért a XIX. század végi erdélyi fürdőkultúra bemutatására is.

A Szovátára látogató neves személyiségek közül az előadó első helyen Orbán Balázst említette, részletesen bemutatva a legnagyobb székely szovátai nyaralásait. Petelei István évtizedeket töltött Szovátán. Érdekes adatokat tudunk meg az író szovátai házaról és főként híres székely kapujáról, amit a hatvanas években a megyei múzeum Vásárhelyre vitetett és ki is állított, ma viszont mindenki által elfeledve egy raktár mélyén hever. Ifjú történészünk javasolja

előtt, viszont Bernády György villái, azok építéstörténetének pontosításában igen nagy szerep jutott Szolláth Hunor történész gazdag képeslapgyűjteményének.

A világegés után Szovátafürdő legnevesebb vendégei a román és a görög királyi család tagjai voltak. Az előadó számos, a látogatásokat megörökítő, a szovátaiak előtt mindeddig teljesen ismeretlen fényképfelvételt is bemutatott.

A hallgatóság részéről az előadóknak címzett elismerő szavak mellett számos kérdés is felmerült, főleg műemlékeink sorsát, és a látszólag pusztulásra ítélt Bernády-villa jövőjét illetően.

Józsa András

Készítette: Sebe Zoltán		Francia filozófus tulajdona	Érzékiség	Tolsztoj regény	Havasi nép	Olasz fizikus	Ipszilon	Római kettő	Fiatalos köszönés		
Sebe: – Hová mész, Bercikém? Engi: – Az állatpatikába. Sebe: – Csak nem vagy beteg? Engi: – ... (válasz a rejtvényben)		Poén	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	↓	
		Óh, áldott a keze...	✓					Se ..., se búze	✓		
		Hajjigáló	✓						Iii Nemesi tánc	✓	
		Angol város lakója	✓					PAE Kérdőszó	✓	✓	
	Mese-mondó	Nagy-anya anyja	Román irodalmi reform		Női név				Átmérő	✓	
					El!				Magam elé		
Bíró Dénes	✓	✓	Tanul-e?	✓			... Tolsztoj Puha párna	✓		✓	
Egymást követő betűk	✓		TAÉ Te és ő	✓	Lengyel város Német ő	✓					
Mindvégül	✓			✓	Támogatás Becézett Áron	✓					
Bec. Enikő	✓			✓	Bibliai alak Török autójel	✓				Zorro	
Orosz igen	✓		N. rossz Építész (Miklós)	✓		Lopva odanéz Az, ami	✓		Kérdőszó Nem benn	✓	
Számnév	✓			✓	Ravaszdí		Hajlat	✓	Étkelenszín Lengyel pénz	✓	
Lengéscsillapító márka	✓			✓	Nem uszít Dal			✓			
Relikvia	✓			✓	Zavart lenne! Németgáz	✓				Úrán	
Hangjegy	✓		Méretes táblakép Őn	✓						Er	
Koca	✓			✓	Nem fő Kerek betű	✓	Férfinév	✓		Párt	
Tavaszi virág, népiesen	✓			✓		Psztl!	✓				

